

ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΖΩΝΗ

ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΗΣ ΓΗΣ

(ΠΑΝΙΔΑ)

ΦΟΥΡΟΓΑΤΟΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΠΑΝΙΔΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ : ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΙΔΗ

4. ΦΟΥΡΟΓΑΤΟΣ

Ο φουρόγατος, ο μυστηριώδης κάτοικος του Ψηλορείτη είναι ο μυστηριώδης αγριόγατος της Κρήτης κι αποτελεί ενδημικό υποείδος του ευρωπαϊκού αγριόγατου. Είναι το μόνο άγριο αιλουροειδές του νησιού, το οποίο είναι περιορισμένο σε μικρό τμήμα της Κρήτης. Ο φουρόγατος για πολλά χρόνια θεωρούνταν εξαφανισμένος, ένα «ζώο φάντασμα», και οι μαρτυρίες για την ύπαρξη του περιοριζόταν σε βοσκούς. Μοναδικό χειροπιαστό επιστημονικό στοιχείο που υπήρχε μέχρι το τέλος του 20ου αιώνα ήταν δύο δέρματα που είχε αγοράσει το 1905 μια Αγγλίδα επιστήμονας στα Χανιά.

Κάπως έτσι αντιμετωπιζόταν μέχρι πρόσφατα σαν ένας μυστηριώδης κάτοικος του Ψηλορείτη, ο οποίος, παρόλο που σύμφωνα με το θρύλο και τις μαρτυρίες των βοσκών, «στοίχειωνε» τα με τις στριγγλιές του τα βράδια στο φαράγγι της Σαμαριάς, κρατούσε... διακριτική στάση μακριά από τους ανθρώπους.

Ωστόσο, στις 10 Απριλίου του 1996 δύο φοιτήτριες του πανεπιστημίου της Perugia που μελετούσαν τα σαρκοφάγα ζώα της Κρήτης σε συνεργασία με το μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, έστησαν παγίδες κοντά στον Πλάτανο Αμαρίου.

ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΖΩΝΗ

Πρόγραμμα : «Οι θησαυροί της κρητικής γης»

Σε μία από αυτές πιάστηκε ένας αγριόγατος, παίρνοντας σάρκα και οστά. Αργότερα, βοσκός εντόπισε μια φωλιά με 5 μικρά γατάκια στο δάσος του Ρούβα.

Το σώμα του φουρόγατου είναι μεγαλύτερο από τις κοινές γάτες, και στα αρσενικά φτάνει σε μήκος τα 50cm και μαζί με την ουρά τα 80cm. Η ουρά του είναι στενότερη στη βάση και πιο φουντωτή στην άκρη, υπάρχουν μαύροι δακτύλιοι, ενώ το άκρο είναι πάντα μαύρο. Επίσης, το χρώμα του τριχώματος είναι ανοιχτό καφέ με σκούρες κηλίδες και ραβδώσεις. Τρέφεται με λαγούς, πουλιά, έντομα και τρωκτικά, ενώ ζει σε βραχώδεις περιοχές και απομονωμένα δάση σε υψόμετρο 900-1200m. και γεννάει 4-7 μικρά, 1-2 φορές το χρόνο.

Το εξαιρετικά σπάνιο αυτό ζώο ζει κυρίως στον Ψηλορείτη. Σημαντικότερη θεωρείται ολόκληρη η περιοχή του Αμαρίου, για τον πληθυσμό του κρητικού αγριόγατου. Ο βιότοπός του ορίζεται από τις πλαγιές από τις Κουρούτες μέχρι το δάσος του Ρούβα.

Η αγριόγατα βρίσκεται σε οριακό σημείο επιβίωσης, καθώς κινδυνεύει με εξαφάνιση κυρίως λόγω της χρήσης δηλητηρίων στη φύση. Πιστεύεται ότι οι πρώτοι έποικοι της Κρήτης μετέφεραν εξημερωμένες γάτες στην Κρήτη, πιθανότερα από την Αφρική, οι οποίες ανήκαν σε πιο μικρόσωμο υποείδος. Οι γάτες αυτές πέρασαν στη φύση και εξελίχτηκαν. Εναλλακτικά, η γάτα προϋπήρχε στην Κρήτη πριν από τον χωρισμό της από την ηπειρωτική χώρα.

Μέχρι στιγμής ο πληθυσμός του Φουρόγατου, ο οποίος ζει σε φαράγγια με θαμνώδη βλάστηση και σχετικά μεγάλο υψόμετρο, είναι απροσδιόριστος, αλλά κατά πάσα πιθανότητα πολύ μικρός καθώς τελεί υπό εξαφάνιση, εξαιτίας της χρήσης δηλητηρίων στη φύση. Επίσης λόγω των επιθέσεων του σε νεογέννητα εκτρεφόμενα ζώα, το κρητικό αιλουροειδές κυνηγήθηκε ανελέητα από τους κτηνοτρόφους τις προηγούμενες δεκαετίες, έτσι οι φύλες ήταν ίσως ο βασικότερος παράγοντας για την παρακμή του κρητικού ζώου.

ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΖΩΝΗ

Πρόγραμμα : «Οι θησαυροί της κρητικής γης»

Επιπλέον, το γεγονός ότι μπορεί να ζευγαρώσει με κανονικές γάτες αν και δεν είναι στενός συγγενής της μικρότερης οικόσιτης γάτας απειλεί τη γενετική ποικιλότητά του καθώς κάνει πιθανό το ενδεχόμενο να προκύψουν υβρίδια με αλλοιωμένο γενετικό κώδικα.

Μαρτυρίες βοσκών για το ακριβοθώρητο θηλαστικό που είναι τώρα άφαντο στη συγκεκριμένη περιοχή. «Έχω να τον δω δυο-τρία χρόνια και δεν ξέρω τι συμβαίνει» λέει ο 74χρονος κτηνοτρόφος Μύρων Λίτινας, ο οποίος έχει περάσει σχεδόν όλη του τη ζωή στον Ψηλορείτη.

«Γεγονός είναι πως πάει για εξαφάνιση, ενώ όταν ήμουν 20, 30 και 40 χρονών έβλεπα και δέκα και δεκαπέντε αγριόγατους στην Πάνα και τα Χάλαβρα» διαβεβαιώνει, αναφερόμενος σε δύο ορεινές περιοχές του Αμαρίου. Άλλοι κτηνοτρόφοι αναφέρουν πως, από τότε που ανοίχτηκε ο δρόμος για το βουνό Πάνας, «το είδος μειώνεται δραματικά». «Δεν παρουσιάζεται ούτε όταν γεννούν τα πρόβατα και οι κασίκες για να τραφεί με τα νεογέννητα όπως έκανε πάντα» λένε οι ίδιες πηγές. «Μπορεί να υπάρχει, αλλά σε πληθυσμό μετρημένο στα δάχτυλα του ενός χεριού».